

**ELEKTRIOHUTUS MADALPINGEVÕRKUDES
VAHELDUVPINGEGA KUNI 1 000 V JA
ALALISPINGEGA KUNI 1 500 V
Kaitsesüsteemide katsetus-, mõõte- ja seireseadmed
Osa 12: Talitluse mõõte- ja seireseadmed**

**Electrical safety in low voltage distribution systems
up to 1 000 V a.c. and 1 500 V d.c.**

**Equipment for testing, measuring or monitoring
of protective measures**

**Part 12: Performance measuring and monitoring
devices (PMD)**

(IEC 61557-12:2007)

EESTI STANDARDI EESSÖNA

Käesolev Eesti standard

- on Euroopa standardi EN 61557-12:2008 "Electrical safety in low voltage distribution systems up to 1 000 V a.c. and 1 500 V d.c. – Equipment for testing, measuring or monitoring of protective measures – Part 12: Performance measuring and monitoring devices (PMD)" ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde; tõlgendamise erimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes (inglise, prantsuse või saksa keeles) avaldatud tekstidest;
- omab sama staatust nagu jõustumistate meetodil vastuvõetud originaalversioon;
- on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 10.03.2009 käskkirjaga nr 41;
- jõustub sellekohase teate avaldamisel EVS Teataja 2009. aasta aprillikuu numbris.

Standardi tõlkis Tallinna Tehnikaülikooli elektriajamite ja jõuelektronika instituudi emeriitprofessor Endel Risthein ja selle on heaks kiitnud tehniline komitee EVS/TK 17 "Madalpinge" ekspertkomisjon koosseisus:

Jaan Allem	Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liidu tegevdirektor
Meelis Kärt	Tehnilise Järelevalve Ameti elektriohutuse osakonna juhataja
Arvo Kübarsepp	OÜ Auditron juhatuse liige
Alar Ollerma	AS Harju Elekter Elektrotehnika tootearenduse osakonna juhataja
Mati Roosnurm	OÜ Jaotusvõrk peaspetsialist
Olev Sinijärv	AS Raasiku Elekter juhataja

Standardi tõlke koostamisetepaneku esitas EVS/TK 17 "Madalpinge", tõlkimist korraldas Eesti Standardikeskus ja rahastas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi mõnedele sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatähisega EE.

Euroopa standardimisorganisatsioonide poolt rahvuslikele liikmetele Euroopa standardi teksti kättesaadavaks tegemise kuupäev on 15.05.2008. Date of Availability of the European Standard EN 61557-12:2007 is 15.05.2008.

Käesolev standard on eestikeelne [et] versioon Euroopa standardist EN 61557-12:2008. Teksti tõlke avaldas Eesti Standardikeskus ja see omab sama staatust ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 61557-12:2008. It was translated by Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

ICS 17.220.20 Elektriliste ja magnetiliste suuruste mõõtmine; 29.080.01 Elektriisolatsioon üldiselt;
29.240.01 Elektrijaotusvõrgud üldiselt
Võtmesõnad: jaotussüsteem, madalpinge, ohutus, parameetrid, kaitseviis
Hinnagrupp X

Standardite reproduutseerimis- ja levitamisõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine üksköik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse poolt antud kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, palun võtke ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317, Tallinn, Eesti; www.evs.ee; Telefon: 605 5050; E-post: info@evs.ee

**EUROOPA STANDARD
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM**

EN 61557-12

May 2008

ICS 17.220.20; 29.080.01; 29.240.01

English version

**Electrical safety in low voltage distribution systems
up to 1 000 V a.c. and 1 500 V d.c. -
Equipment for testing, measuring or monitoring
of protective measures -**

Part 12: Performance measuring and monitoring devices (PMD)
(IEC 61557-12:2007)

Sécurité électrique dans les réseaux
de distribution basse tension
de 1 000 V c.a. et 1 500 V c.c. -
Dispositifs de contrôle, de mesure ou
de surveillance de mesures de protection -
Partie 12: Dispositifs de mesure et
de surveillance des performances (PMD)
(CEI 61557-12:2007)

Elektrische Sicherheit
in Niederspannungsnetzen
bis AC 1 000 V und DC 1 500 V -
Geräte zum Prüfen, Messen oder Überwachen von
Schutzmaßnahmen -
Teil 12: Kombinierte Geräte zur Messung
und Überwachung des Betriebsverhaltens
(IEC 61557-12:2007)

This European Standard was approved by CENELEC on 2008-04-01. CENELEC members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration.

Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the Central Secretariat or to any CENELEC member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CENELEC member into its own language and notified to the Central Secretariat has the same status as the official versions.

CENELEC members are the national electrotechnical committees of Austria, Belgium, Bulgaria, Cyprus, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, the Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and the United Kingdom.

CENELEC

European Committee for Electrotechnical Standardization
Comité Européen de Normalisation Electrotechnique
Europäisches Komitee für Elektrotechnische Normung

Central Secretariat: rue de Stassart 35, B - 1050 Brussels

EN 61557-12:2008 EESSÕNA

IEC tehniline komitee TC 85 (*Measuring equipment for electrical and electromagnetic quantities, "Elektriliste ja elektromagnetiliste suuruste mõõteseadmed"*) poolt koostatud dokumendi 85/311/FDIS, tulevase standardi IEC 61557-12 esimese väljaande tekst esitati IEC ja CENELECi rööbitiseks häälletamiseks ja võeti CENELECi poolt 2008-04-01 vastu kui EN 61557-12.

Kui ei ole teisiti sätestatud, tuleb käesolevat standardit kasutada koos standardiga EN 61557-1:2007.

Kehtestati järgmised tähtajad:

- viimane tähtpäev standardi kehtestamiseks rahvuslikul tasandil identse rahvusliku standardi avaldamise või jõustumistestate meetodil kinnitamise teel (dop) 2009-01-01
- viimane tähtpäev Euroopa standardile vasturääkiva rahvusliku standardi tühistamiseks (dow) 2011-04-01

Käesolev Euroopa standard on koostatud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni poolt CENELECile antud mandaadi alusel ja vastab Euroopa Ühenduse direktiivi 2004/108/EÜ olulistele nõuetele. Vt lisa **ZZ**.

EE MÄRKUS Euroopa Ühenduse direktiiv 2004/108/EÜ sätestab põhinõuded elektromagnetilisele ühilduvusele.

Lisad **ZA** ja **ZZ** on lisanud CENELEC.

JÕUSTUMISTEADE

CENELEC kinnitas rahvusvahelise standardi IEC 61557-12:2007 Euroopa standardina muutmatul kujul.

Kasutatud kirjanduse loetelus esitatud standardite nimetustele tuleb lisada alljärgnevad märkused.

- IEC 60044-1** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60044-1:1999 (muutustega)
- IEC 60044-2** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60044-2:1999 (muutustega)
- IEC 60044-7** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60044-7:2000 (muutmatult)
- IEC 60044-8** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60044-8:2002 (muutmatult)
- IEC 60071-1** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60071-1:2006 (muutmatult)
- IEC 60359** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 60359:2002 (muutmatult)
- IEC 6100-4-7** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 61000-4-7:2002 (muutmatult)
- IEC 61140** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 61140:2002 (muutmatult)
- IEC 62052-11** MÄRKUS Harmoneeritud kui EN 62052-11:2003 (muutmatult)

EE MÄRKUS Standard **EVS-EN 61140:2006** "Kaitse elektrilöögi eest. Ühisnõuded paigaldistele ja seadmetele" on avaldatud ka eestikeelsena.

SISUKORD

EN 61557-12:2008 EESSÕNA	2
SISSEJUHATUS.....	6
1 KÄSITLUSALA.....	7
2 NORMIVIITED	8
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	9
3.1 Üldmääratlused.....	9
3.2 Määratlused määramatuse ja toimivuse kohta.....	11
3.3 Määratlused elektriliste nähtuste kohta	18
3.4 Määratlused mõõtetehnika kohta.....	23
3.5 Tähised	24
3.5.1 Suurused.....	24
3.5.2 Lühendid	25
3.5.3 Indeksid.....	25
4 NÖUDED	26
4.1 Üldnöuded.....	26
4.2 Talitluse mõõte- ja seireseadmete ülesehituspõhimõte.....	26
4.3 Talitluse mõõte- ja seireseadmete liigitus.....	26
4.4 Rakendataavad toimivusklassid	27
4.4.1 Funktsiooni toimivusklassid väliste anduritega mõõte- ja seireseadmete korral	27
4.4.2 Süsteemi toimivusklassid väliste anduritega mõõte- ja seireseadmete korral	28
4.5 Kasutus- ja leppetingimused.....	28
4.5.1 Leppetingimused.....	28
4.5.2 Kasutustingimused.....	28
4.6 Käivitustingimused	30
4.7 Talitluse mõõte- ja seireseadmete (väljaarvatult klass A) toimivusnöuded	30
4.7.1 Aktiivvõimsuse (P) ja aktiivenergia (E_a) mõõtmine	30
4.7.2 Reaktiivvõimsuse (Q_A , Q_V) ja reaktiivenergia (E_{rA} , E_{rV}) mõõtmine	34
4.7.3 Näivvõimsuse (S_A , S_V) ja näivenergia (E_{apA} , E_{apV}) mõõtmine	38
4.7.4 Sageduse (f) mõõtmine	39
4.7.5 Faasivoolu (I) ja neutraalivoolu (I_N , I_{NC}) efektiivväärtsuse mõõtmine.....	41
4.7.6 Pinge (U) efektiivväärtsuse mõõtmine.....	43
4.7.7 Võimsusteguri (PF_A , PF_V) mõõtmine	44
4.7.8 Lühiajalise väreluse (P_{st}) ja pikajalise väreluse (P_{lt}) mõõtmine	45
4.7.9 Pingelohu (U_{dip}) ja ajutise üle- või liipinge (U_{swl}) mõõtmine	46
4.7.10 Transientliipinge (U_{tr}) mõõtmine	47
4.7.11 Pingekatkestuse (U_{int}) mõõtmine	48
4.7.12 Pinge ebasümmmeetria (U_{nb} , U_{nba}) mõõtmine	48
4.7.13 Pingeharmooniliste (U_h) ja pingemoonutusteguri (THD_u ja $THD-R_u$) mõõtmine	49
4.7.14 Vooluharmooniliste (I_h) ja voolumoonutusteguri (THD_i ja $THD-R_i$) mõõtmine	50
4.7.15 Minimaal-, maksimaal-, tipp- ja koormusväärtsuse ning kolme faasi keskmise väärtsuse mõõtmine	51
4.8 Nöuded klassi A kuuluvate talitluse mõõte- ja seireseadmete toimivusele	51
4.9 Mehaanilised põhinöuded	52
4.9.1 Vibratsioonitaluvus	52
4.9.2 Nöuded ümbriste kaitseastmele	52
4.10 Ohutusnöuded	53
4.10.1 Õhk- ja roomevahemikud.....	53
4.10.2 Kohtkindlalt paigaldatud mõõte- ja seireseadme ühendamine voolutrafoga	53
4.10.3 Mõõte- ja seireseadme ühendamine kõrgepingeanduriga	53
4.10.4 Puutevõimalikud osad	53
4.10.5 Ohtlikud pingestatud osad	53
4.11 Analoogväljundid	54
4.11.1 Üldnöuded.....	54
4.11.2 Vooluväljundi pinge.....	54
4.11.3 Analoogväljundi lainesus	54
4.11.4 Analoogväljundi kosteaeg	54

4.11.5	Analoogväljundsignaali piirväärtus	54
4.11.6	Impulssväljundid	54
5	MÄRGISTUS JA KASUTUSJUHENDID	54
5.1	Märgistus.....	54
5.2	Kasutus- ja paigaldusjuhendid.....	55
5.2.1	Üldandmed.....	55
5.2.2	Põhiandmed	55
5.2.3	Ohutusnõuded	57
6	KATSETUSED	58
6.1	Mõõte- ja seireseadme tüübikatsetused	58
6.1.1	Temperatuuri mõju katsetamine	58
6.1.2	Aktiivvõimsus	58
6.1.3	Näivvõimsus.....	60
6.1.4	Võimsustegur	60
6.1.5	Liitepinge toime	61
6.1.6	Sagedus	61
6.1.7	Pingeharmooniliste mõõtmine	62
6.1.8	Vooluharmooniliste mõõtmine	62
6.1.9	Pingelohud ja ajutised üle- või liigpinged	62
6.1.10	Pingekatkestused.....	62
6.1.11	Väljundite katsetamine	62
6.1.12	Kliimataluvuse katsetamine	63
6.1.13	Elektromagnetilise ühilduvuse katsetamine	64
6.1.14	Käivituskatsed	64
6.2	A-klassi mõõte- ja seireseadmete tüübikatsetused	64
6.3	Tavakatsetused.....	65
6.3.1	Kaitse-potentsiaaliühtlustuse katsetamine	65
6.3.2	Dielektrilise tugevuse katsetamine	65
6.3.3	Määramatuse katsetamine.....	65
	Lisa A (teatmelisa) Elektriliste suuruste määratlused.....	66
	Lisa B (normlisa) Minimaal-, maksimaal-, tippkoormus- ja koormusväärtuste määratlemine	69
	Lisa C (teatmelisa) Omamääramatus, talitusmääramatus ja süsteemi kogumääramatus	71
	Lisa D (teatmelisa) Eri mõõte- ja seireseadmetele soovitatavad anduriklassid	73
	Lisa E (normlisa) Mitte-A-klassi ja A-klassi mõõte- ja seireseadmetele rakendataavad nõuded	76
	Lisa ZA (normlisa) Normiviited rahvusvahelistele standarditele ja neile vastavatele Euroopa standarditele....	77
	Lisa ZZ (teatmelisa) Euroopa Ühenduse direktiivide põhinõuetate arvestamine	79
	Kasutatud kirjandus	80
	Joonis 1 – Talitluse mõõte- ja seireseadmete üldistatud mõõteahel	26
	Joonis 2 – Talitluse mõõte- ja seireseadmete eri liikide ühendusskeemid	27
	Joonis 3 – Ümbrisseva õhu temperatuuri ja suhtelise niiskuse vaheline seos	30
	Joonis 4 – Lainekuju paaritute harmooniliste toime katsetamisel aktiivvõimsuse mõõtmisele	59
	Joonis 5 – Spektraalkoostis paaritute harmooniliste toime katsetamisel aktiivvõimsuse mõõtmisele	59
	Joonis 6 – Lainekuju alamharmooniliste toime katsetamisel aktiivvõimsuse mõõtmisele	60
	Joonis 7 – Spektraalkoostis alamharmooniliste toime katsetamisel aktiivvõimsuse mõõtmisele	60
	Joonis 8 – Liitepinge toime katsetamine	61
	Joonis 9 – Lainekuju harmooniliste toime katsetamisel sageduse mõõtmisele	61
	Joonis A.1 – Näivvõimsuse aritmeetiline ja vektorväärtus siinuselisel voolul ja pingel	68
	Joonis A.2 – Aktiiv- ja reaktiivvõimsuse geomeetriline kujutamine	68
	Joonis B.1 – Termiline voolukoormus	69
	Joonis C.1 – Määramatuse eri liigid	71

Tabel 1 – Talitluse mõõte- ja seireseadmete liigitus	27
Tabel 2 – Väliste anduriteta mõõte- ja seireseadmete puhul rakendatavad toimivusklassid.....	28
Tabel 3 – Väliste anduritega mõõte- ja seireseadmete puhul rakendatavad toimivusklassid.....	28
Tabel 4 – Katsetamise leppetingimused.....	28
Tabel 5 – Kantavate seadmete normaal-kasutustemperatuur	29
Tabel 6 – Kohtkindlate seadmete normaal-kasutustemperatuur.....	29
Tabel 7 – Kasutustingimused niiskuse järgi ja kõrguse järgi merepinnast.....	29
Tabel 8 – Omamääramatus aktiivvõimsuse ja aktiivenergia mõõtmisel.....	31
Tabel 9 – Mõjurid aktiivvõimsuse ja aktiivenergia mõõtmisel.....	32
Tabel 10 – Käivitusvool aktiivvõimsuse ja aktiivenergia mõõtmisel	34
Tabel 11 – Omamääramatus reaktiivvõimsuse ja reaktiivenergia mõõtmisel	35
Tabel 12 – Mõjurid reaktiivvõimsuse ja reaktiivenergia mõõtmisel	36
Tabel 13 – Käivitusvool aktiivvõimsuse ja aktiivenergia mõõtmisel	37
Tabel 14 – Omamääramatus näivvõimsuse ja näivenergia mõõtmisel.....	38
Tabel 15 – Mõjurid näivvõimsuse ja näivenergia mõõtmisel.....	39
Tabel 16 – Omamääramatus sageduse mõõtmisel.....	40
Tabel 17 – Mõjurid sageduse mõõtmisel.....	40
Tabel 18 – Normitud talitluspiirkond faasivoolu mõõtmisel	41
Tabel 19 – Normitud talitluspiirkond neutraalivoolu mõõtmisel	41
Tabel 20 – Omamääramatus faasivoolu mõõtmisel	41
Tabel 21 – Omamääramatus neutraalivoolu mõõtmisel.....	42
Tabel 22 – Omamääramatus neutraalivoolu arvutamisel.....	42
Tabel 23 – Mõjurid faasi- ja neutraalivoolu mõõtmisel	43
Tabel 24 – Normitud talitluspiirkond pinge efektiivväärtuse mõõtmisel.....	43
Tabel 25 – Omamääramatus pinge efektiivväärtuse mõõtmisel	44
Tabel 26 – Mõjurid pinge efektiivväärtuse mõõtmisel	44
Tabel 27 – Omamääramatus võimsusteguri mõõtmisel	45
Tabel 28 – Omamääramatus väreluse mõõtmisel.....	45
Tabel 29 – Normitud talitluspiirkond pingelohkude ja ajutiste üle- või liipingete mõõtmisel.....	46
Tabel 30 – Omamääramatus pingelohkude ja ajutiste üle- või liipingete mõõtmisel	46
Tabel 31 – Mõjurid pingelohkude ja ajutiste üle- või liipingete mõõtmisel.....	47
Tabel 32 – Omamääramatus transientliigpinge mõõtmisel	47
Tabel 33 – Omamääramatus pingekatkestuse mõõtmisel	48
Tabel 34 – Omamääramatus pinge ebasümmmeetria mõõtmisel	49
Tabel 35 – Normitud talitluspiirkond pingeharmooniliste mõõtmisel	49
Tabel 36 – Omamääramatus pingeharmooniliste mõõtmisel	49
Tabel 37 – Omamääramatus pinge moonutustegurite THD_u ja $THD-R_u$, mõõtmisel	50
Tabel 38 – Normitud talitluspiirkond vooluharmooniliste mõõtmisel	50
Tabel 39 – Omamääramatus vooluharmooniliste mõõtmisel	50
Tabel 40 – Omamääramatus voolu moonutustegurite THD_i ja $THD-R_i$ mõõtmisel	51
Tabel 41 – A-klassi mõõte- ja seireseadmete lisafunktsionid	52
Tabel 42 – Vähimnöuded mõõte- ja seireseadmete ümbristele	52
Tabel 43 – Talitluse mõõte- ja seireseadmete põhiandmete esitusviis	55
Tabel 44 – Funktsionide põhiandmete esitusvorm	56
Tabel 45 – Funktsionide põhiandmete esitusvorm	57
Tabel A.1 – Tähiste määratlus	66
Tabel A.2 – Elektriliste suuruste arvutusvalemid kolmefaasilise ebasümmetrilise süsteemi korral neutraali olemasolul	66
Tabel D.1 – Vooluanduriga ühendatud SD-liiki mõõte- ja seireseade või pingeaduriga ühendatud DS-liiki mõõte- ja seireseade	73
Tabel D.2 – Voolu- ja pingeaduriga ühendatud SS-liiki mõõte- ja seireseade	74
Tabel D.3 – Seadmeomaste väliste anduriteta mõõte- ja seireseadmetele rakendatavad toimivusklassid	75
Tabel D.4 – Seadmeomaste väliste anduritega mõõte- ja seireseadmetele rakendatavad toimivusklassid	75
Tabel D.5 – Funktsionid, mida mõjutab väliste andurite määramatus	75
Tabel E.1 – Mitte-A-klassi ja A-klassi mõõte- ja seireseadmetele rakendatavad nõuded	76

SISSEJUHATUS

Lisaks kaitsemeetmetele läheb elektrijaotussüsteemide nõutava talitluse seire eesmärgil järjest vajalikumaks mitmesuguste elektriliste parameetrite mõõtmise, seda põhjustavad:

- paigaldusstandardite areng, kusjuures uue nõudena on lisandunud nt neutraaljuhi vooluharmoniliklistest tingitud liigvoolu kindlakstegemine;
- tehniline areng (elektroonikaseadmetest tingitud koormused, elektronmõõtemeetodid jne);
- lõpptarbijaga nõuded (kulude kokkuhoid, kokkusobivus ehitusseadusandluse aspektidega jne);
- talitluse turvalisus ja katkematus;
- jätkusuutliku arengu nõuded, milles energia mõõtmist loetakse energiamajanduses tähtsaks nt süsinikiidi emissiooni vähendamise üldsuuna ning tootmise, kaubandusorganisatsioonide ja avalike teenuste majandusliku tõhususe tagamisel.

Nüüdisajal saadaolevate seadmete omadused on väga mitmesugused ja vajavad ühist andmesüsteemi. See-töttu on tekinud vajadus uue standardi järele, mis hõlbustaks lõppkasutajal valida seadmeid vastavalt nende toimivusele, ohutusele, näidu esitamisviisile jne. Käesolevas standardis on esitatud selliste seadmete liigitamise ja kirjeldamise ning toimivuse hindamise alused.

1 KÄSITLUSALA

Standardisarja IEC 61557 käesolev osa sätestab nõuded ühitatud mõõte- ja seireseadmetele, mis mõõdavad ja esitavad elektrijaotussüsteemide elektrilisi parameetreid. Need nõuded käivad ka seadmete toimivuse kohta ühe- ja kolmefaasilistes vahelduvvoolusüsteemides nimipingega kuni 1 000 V ja alalisvoolusüsteemides nimipingega kuni 1 500 V.

Nimetatud seadmed võivad olla kohtkindlad või kantavad. Nad on ette nähtud kasutamiseks siseruumides ja/või väljas. Standardit ei rakendata:

- elektrienergia arvestusseadmetele, mis vastavad standardeile IEC 62053-21, IEC 62053-22 ja IEC 62053-23; käesolevas standardis defineeritud määramatused aktiiv- ja reaktiivenergia mõõtmisel põhinevad aga standardisarjas IEC 62053 sätestatul;
- lihtsatele kaugjuhimis- või signaalreleedele.

Kui ei ole sätestatud teisiti, on käesolev standard ette nähtud kasutamiseks koos standardiga IEC 61557-1, milles vastavalt IEC 60364-6 nõuetele on esitatud üldnõuded mõõte- ja seireseadmetele.

Käesolev standard ei sisalda infot elektriliste parameetrite mõõtmiste ega seire kohta, mis on sätestatud standardisarja IEC 61557 osades 2 kuni 9 või standardis IEC 62020.

Ühitatud mõõte- ja seireseadmed, nagu need on määratletud käesolevas standardis, annavad ohutuse lisainfot, mis aitab veenduda paigaldise korrasolekus ja töstab jaotussüsteemide toimivust. Need seadmed aitavad näiteks kontrollida, kas harmooniliste tase vastab juhistikusüsteemides lubatavale, nagu see on sätestatud standardis IEC 60364-5-52.

Käesolevas standardis kirjeldatud elektriliste parameetrite ühitatud mõõte- ja seireseadmeid kasutatakse tööstuslikeks ja komertsalasteks üldrakendusteks. A-tüüpi mõõte- ja seireseade on spetsiaalne mõõte- ja seireseade, mis vastab IEC 61000-4-30 klassi A nõuetele ja mida saab rakendada energiakvaliteedi seirel.

MÄRKUS 1 Tavaliselt kasutatakse seda liiki seadmeid järgmisteks rakendusteks või vajadusteks:

- energiakäitus paigaldises;
- võimalike nõutavate või tavapäraste elektriliste parameetrite seire ja/või mõõtmine;
- energia kvaliteedi mõõtmine ja/või seire.

MÄRKUS 2 Elektriliste parameetrite mõõte- ja seireseade sisaldb tavaliselt mitut funktsionaalmoodulit. Kõik või mõned funktsionaalmoodulid on ühitatud üheks seadmeksi. Funktsionaalmoodulite näiteid:

- mitme elektrilise parameetri üheaegne mõõtmine ja kuvamine,
- energia mõõtmine ja/või seire, mõnikord ka kooskõlas ehitise energiareguleerimisaspektidega;
- alarmifunktsioonid;
- energia kvaliteet (harmoonilised, üle- ja alapinged, pingelohud, ajutised üle- ja liigpinged jne).

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt loetletud dokumendid on välimatult vajalikud käesoleva dokumendi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

IEC 60068-2-1 Environmental testing – Part 2-1: Tests – Test A: Cold

IEC 60068-2-2 Environmental testing – Part 2-2: Tests – Tests B: Dry heat

IEC 60068-2-30 Environmental testing – Part 2-30 – Tests – Test Db: Damp heat, cyclic (12 h + 12 h cycle)

IEC 60364-6 Low-voltage electrical installations – Part 6: Verification

IEC 60529 Degrees of protection provided by enclosures (IP Code)

IEC 61000-4-5 Electromagnetic compatibility (EMC) – Part 4-5: Testing and measurement techniques – Surge immunity test

IEC 61000-4-15 Electromagnetic compatibility (EMC) – Part 4: Testing and measurement techniques – Section 15: Flickermeter – Functional and design specifications

IEC 61000-4-30:2003 Electromagnetic compatibility (EMC) – Part 4-30: Testing and measurement techniques – Power quality measurement methods

IEC 61010 (kõik osad) Safety requirements for electrical equipment for measurement, control, and laboratory use

IEC 61010-1:2001 Safety requirements for electrical equipment for measurement, control, and laboratory use – Part 1: General requirements

IEC 61326-1:2005 Electrical equipment for measurement, control and laboratory use – EMC requirements – Part 1: General requirements

IEC 61557-1:2007 Electrical safety in low voltage distribution systems up to 1 000 V a.c. and 1 500 V d.c. – Equipment for testing, measuring or monitoring of protective measures – Part 1: General requirements

IEC 62053-21:2003 Electricity metering equipment (a.c.) – Particular requirements – Part 21: Static meters for active energy (classes 1 and 2)

IEC 62053-22:2003 Electricity metering equipment (a.c.) – Particular requirements – Part 22: Static meters for active energy (classes 0,2 S and 0,5 S)

IEC 62053-23:2003 Electricity metering equipment (a.c.) – Particular requirements – Part 23: Static meters for reactive energy (classes 2 and 3)

IEC 62053-31:1998 Electricity metering equipment (a.c.) – Particular requirements – Part 31: Pulse output devices for electromechanical and electronic meters (two wires only)

EE MÄRKUS Eestikeelseina on ülalesitatust avaldatud alljärgnevad standardid:

EVS-HD 60364-6:2007 Madalpingelised elektripaigaldised. Osa 6: Kontrollitoimingud

EVS-EN 60529:2001 Ümbristega tagatavad kaitseastmed (IP-kood)

EVS-EN 61557-1:2007 Elektroohutus madalpingevõrkudes vahelduvpingega kuni 1 000 V ja alalispingega kuni 1 500 V. Kaitsesüsteemide katsetus-, mõõte- ja seireseadmed. Osa 1: Üldnõuded

EVS-EN 62053-22:2003 Elektrimõõteseadmed vahelduvvoolule. Erinõuded. Osa 22: Staatilised aktiivenergia arvestid (klass 0,2 S ja 0,5 S)

EVS-EN 62053-23:2003 Elektrimõõteseadmed vahelduvvoolule. Erinõuded. Osa 23: Staatilised reaktiivenergia arvestid (klass 2 ja 3)

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade